

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00192-6

Elinkeinovaliokunnan mietintö koskien

jäsen ehdotusta pohjoismaisista kolmikantakeskusteluista

1. Valiokunnan ehdotus

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se järjestää työmarkkina-alalla kolmikantakeskustelumalliin perustuvia vuotuisia konferensseja, joissa keskustellaan rakentavista ratkaisuksista ajankohtaisiin ja rakenteellisiin esteisiin.

2. Taustaa

Kolmikantakeskustelu on pohjoismaisen mallin perusta. Keskustelumalli on yksi tekijöistä, jotka ovat tehneet Pohjolasta menestyksekkään alueen. Pohjoismaista kolmikantakeskustelua käytiin pitkään Pohjoismaiden ministerineuvoston, elinkeinoelämän ja ammattiyhdistysten välillä. Nämä keskustelut ovat nyt valitettavasti loppuneet kokonaan, sillä elinkeinoelämän osapuolten mukaan pohjoismaisen tason kolmikantakeskustelulle ei ole tarvetta.

Tämä on mielestämme valitettavaa. Kolmikantakeskustelujen käyminen on edelleen arvokasta, vaikka nykytilanne on erilainen verrattuna aiempaan, jolloin keskusteluilla oli enemmän painoarvoa.

On ymmärrettävää, että elinkeinoelämä katsoo pohjoismaisen kolmikantakeskustelun merkityksen vähentyneen. Nyt olemme tilanteessa, jossa muun muassa EU:ssa on 28 jäsenmaata, ja monen mielestä pohjoismaisen tason keskustelu voi tuntua turhalta.

On kuitenkin mahdollista saavuttaa paljon käynnistämällä kolmikantakeskustelut uudelleen. Kaikesta huolimatta pohjoismaisen tason keskustelussa on oma arvonsa, sillä osapuolet voivat löytää yhteisiä käytäntöjä vahvojen ja ennakoitavien pohjoismaisten työmarkkinoiden luomiseksi. Tämä

voisi puolestaan luoda pohjan EU- ja Eta-alueen ongelmien ratkaisemiseksi tulevaisuudessa.

Kaikille asiaan vakavasti suhtautuville osapuolille on etua siitä, että Pohjoismaissa on toimivat ja oikeudenmukaiset työmarkkinat. Ne hyödyttävät sekä työntekijöitä ja yrityksiä, jotka noudattavat olemassa olevia lakeja ja sääntöjä.

Ajatus kolmikantakeskusteluista on noussut viime vuosina säännöllisesti esiin Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston työssä. Ministerineuvoston Norjan-puheenjohtajakauden aikana tasa-arvoasian virkamieskomitealle annettiin tehtäväksi järjestää kolmikantakeskustelu tavoitteena vähentää palkka-eroja miesten ja naisten välillä. Norjan tuolloinen työmarkkinaministeri Anniken Huitfeldt nosti kysymyksen esiin uudelleen Ruotsin hallituksen vuonna 2013 järjestämässä konferenssissa, jossa käsiteltiin nuorisotyöttömyyttä. Huitfeldtin ajatus nuorisotyöttömyyttä koskevasta kolmikantakeskustelusta otettiin myönteisesti vastaan, mutta todettiin, että sitä on vaikea saada aikaan pohjoismaisella tasolla, sillä työnantajapuoli ei ole järjestäytynyt pohjoismaisella tasolla ammattiliittojen tapaan.

Juuri tämä on pääosin yksi suurimmista ongelmista rakentavan kolmikantakeskustelun järjestämisen kannalta. Ammattiliittojen osalta yhteistyö on laajaa ja toimivaa sekä liittojen kesken että kansallisella tasolla. Työnantajapuolella yhteistyö ei ole samanlaista. Työnantajajärjestöillä on löyhää yhteistyötä, mutta niillä ei kuitenkaan ole yhteisesti rahoitettua keskus-toimistoa, kuten Pohjolan ammatillinen yhteistyöjärjestö (PAY), joka työskentelisi päivittäin pohjoismaisten kysymysten parissa. Tämä heikentää mahdollisuuksia laajoille keskusteluille esimerkiksi pohjoismaisten työmarkkinoiden tulevaisuudesta pitkällä aikavälillä. Se kuitenkin tarjoaa mahdollisuudet keskustelulle työmarkkinoiden erityisalueilla, joiden asian-tuntijat voivat tavata ja keskustella perusteellisesti alalla esiintyvistä esteistä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa Tanska on asettanut työryhmän, joka koostuu työnantajajärjestöjen, työntekijäjärjestöjen ja ministeriöiden edustajista ja jonka tehtävänä on tunnistaa konkreettisia esteitä, joiden ratkaisun tarpeesta osapuolet ovat yksimielisiä. Näkökulman ei ole tarkoitus olla ainoastaan tanskalainen, vaan tavoitteena on hakea näkemyksiä myös yhteistyökumppaneilta muista Pohjoismaista. Kööpenhaminassa järjestetään 30. huhtikuuta konferenssi, jossa esitellään yhteisten pohdintojen ja keskustelujen tuloksia. Neuvosto pitää tätä erittäin myönteisenä aloitteena.

Neuvosto toivoo vuotuista konferenssia, johon osallistuisi työmarkkinoiden kolme osapuolta. Tärkeää olisi myös ottaa käsittelyyn jokin työmarkkinoilla ajankohtainen aihe. Uskomme, että ongelmallisille osa-alueille on mahdollista saada aikaan rakentavia ratkaisuja. Tavoitteena on parantaa mahdollisuuksia, että kaikki osallistujat saavat konferenssista jotakin irti.

Työelämän ministerineuvosto valitsee lähiaikoina arvostetun poliitikon laatimaan katsauksen Pohjoismaiden yhteisiä työmarkkinoita koskevasta sopimuksesta ja koko työmarkkinoilla tapahtuvasta pohjoismaisesta yhteistyöstä. Katsaus laaditaan Thorvald Stoltenbergin puolustus- ja ulkopolitiikan ja Bo Könbergin sosiaali- ja terveysalan katsausten tapaan Työn on tarkoitus alkaa maaliskuussa 2015. Kolmikantayhteistyö on yksi niistä kohdista, jotka kuuluvat työelämäsektorin strategista tarkastelua koskevaan toimeksiantoon. Ministerien on tarkoitus hyväksyä tehtävän

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00192-6

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00192-6

toimeksianto tammi–helmikuussa 2015. Yksi ensimmäisistä odotettavissa olevista tehtävistä onkin kutsua Pohjoismaiden neuvoston elinkeinovaliokunta aivoriiheen antamaan näkemyksiä jatkotyötä varten. Työmarkkina-osapuoliakin kuullaan samalla tavalla, ja työstä odotetaan 13–15 konkreettista toimenpide-ehdotusta Pohjoismaiden yhteisten työmarkkinoiden parantamiseksi. Pohjoismaiden kolmikantakeskustelujen arvioidaan kuuluvan näihin.

3. Lausunnot

Ehdotus ei ole ollut lausuntokierroksella. Ministerineuvoston sihteeristön kanssa on käyty epävirallisia keskusteluja sosiaalidemokraattisen ryhmän jäsenehdotuksen pohjalta.

4. Valiokunnan näkemykset

Elinkeinovaliokunta suhtautuu myönteisesti ajatukseen vuotuisista kolmikantakeskusteluista Pohjoismaiden hallitusten tai ministerineuvoston, työntekijöiden edustajien sekä yksityisten työnantajien edustajien välillä. Keskustelut voisivat helpottaa avoimen vuoropuhelun käymistä osapuolten välillä kaikille tärkeissä kysymyksissä, kuten pätevän työvoiman puute, koulutustarpeet, nuorisotyöttömyys ja sosiaalinen polkumyynti. Elinkeinovaliokunta suhtautuu myös erittäin myönteisesti puheenjohtajamaan Tanskan tekemään aloitteeseen erityisestä työryhmästä, joka koostuu työnantajajärjestöjen, työntekijäjärjestöjen ja ministeriöiden edustajista sekä konferenssiin, jossa käsitellään työryhmän pohtimia ongelmia. Jos tämä menettelytapa todetaan toimivaksi, se voisi muodostaa mallin vastaaville vuosittaisille keskusteluille pohjoismaisten toimijoiden kesken.

5. Päätelmät

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se järjestää työmarkkina-alalla kolmikantakeskustelumalliin perustuvia vuotuisia konferensseja, joissa keskustellaan rakentavista ratkaisuista ajankohtaisiin ja rakenteellisiin esteisiin.

Maarianhaminassa 27. tammikuuta 2015

Anders Eriksson (ÅF)

Eero Suutari (kok.)

Gunvor Eldegar (A)

Heidi Greni (Sp)

Heidi Nordby Lunde (H)

Jörgen Pettersson (ÅC)

Mikkel Dencker (DF)

Lars Tysklind (FP)

Lena Asplund (M)

Pyy Niemi (S)

Rikard Larsson (S)

Ruth Mari Grung (A)

Steingrímur J. Sigfússon (VG)

Tarja Filatov (sd.)

Torgeir Knag Fylkesnes (SV)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:

Elinkeinovaliokunta

Liitteet:

Jäsenehdotus

Dnro 14-00192-6

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:

Elinkeinovaliokunta

Liitteet:

Jäsenehdotus

Dnro 14-00192-6

JÄSENEHDOTUS

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00192-6

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00192-6

Jäsen ehdotus pohjoismaisista kolmikantakeskusteluista

Kolmikantakeskuskeskustelu on pohjoismaisen mallin perusta. Keskustelumalli on yksi tekijöistä, jotka ovat tehneet Pohjolasta menestyksekkään alueen. Pohjoismaista kolmikantakeskustelua käytiin pitkään Pohjoismaiden ministerineuvoston, elinkeinoelämän ja ammattiyhdistysten välillä. Nämä keskustelut ovat nyt valitettavasti loppuneet kokonaan, sillä elinkeinoelämän osapuolten mukaan pohjoismaisen tason kolmikantakeskustelulle ei ole tarvetta.

Tämä on mielestämme valitettavaa. Kolmikantakeskustelujen käyminen on edelleen arvokasta, vaikka nykytilanne on erilainen verrattuna aiempaan, jolloin keskusteluilla oli enemmän painoarvoa.

On ymmärrettävää, että elinkeinoelämä katsoo pohjoismaisen kolmikantakeskustelun merkityksen vähentyneen. Nyt olemme tilanteessa, jossa muun muassa EU:ssa on 28 jäsenmaata, ja monen mielestä pohjoismaisen tason keskustelu voi tuntua turhalta.

On kuitenkin mahdollista saavuttaa paljon käynnistämällä kolmikantakeskustelut uudelleen. Kaikesta huolimatta pohjoismaisen tason keskustelussa on oma arvonsa, sillä osapuolet voivat löytää yhteisiä käytäntöjä vahvojen ja ennakoitavien pohjoismaisten työmarkkinoiden luomiseksi. Tämä voisi puolestaan luoda pohjan EU- ja Eta-alueen ongelmien ratkaisemiseksi tulevaisuudessa.

Kaikille asiaan vakavasti suhtautuville osapuolille on etua siitä, että Pohjoismaissa on toimivat ja oikeudenmukaiset työmarkkinat. Ne hyödyttävät sekä työntekijöitä ja yrityksiä, jotka noudattavat olemassa olevia lakeja ja sääntöjä.

Ajatus kolmikantakeskusteluista on noussut viime vuosina säännöllisesti esiin Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston työs-

sä. Ministerineuvoston Norjan-puheenjohtajakauden aikana tasa-arvoasian virkamieskomitealle annettiin tehtäväksi järjestää kolmikantakeskustelu tavoitteena vähentää palkka-eroja miesten ja naisten välillä. Norjan tuolloinen työmarkkinaministeri Anniken Huitfeldt nosti kysymyksen esiin uudelleen Ruotsin hallituksen vuonna 2013 järjestämässä konferenssissa, jossa käsiteltiin nuorisotyöttömyyttä. Huitfeldtin ajatus nuorisotyöttömyyttä koskevasta kolmikantakeskustelusta otettiin myönteisesti vastaan, mutta todettiin, että sitä on vaikea saada aikaan pohjoismaisella tasolla, sillä työnantajapuoli ei ole järjestäytynyt pohjoismaisella tasolla ammattiliittojen tapaan.

Juuri tämä on pääosin yksi suurimmista ongelmista rakentavan kolmikantakeskustelun järjestämisen kannalta. Ammattiliittojen osalta yhteistyö on laajaa ja toimivaa sekä liittojen kesken että kansallisella tasolla. Työnantajapuolella yhteistyö ei ole samanlaista. Työnantajajärjestöt tekevät löyhää yhteistyötä – ne esimerkiksi rahoittavat yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa pohjoismaista mallia koskevaa hanketta. Niillä ei kuitenkaan ole yhteisesti rahoitettua keskustoimistoa, kuten Pohjolan ammatillinen yhteistyöjärjestö (PAY), joka työskentelisi päivittäin pohjoismaisten kysymysten parissa. Tämä heikentää mahdollisuuksia laajoille keskusteluille esimerkiksi pohjoismaisten työmarkkinoiden tulevaisuudesta pitkällä aikavälillä. Se kuitenkin tarjoaa mahdollisuudet keskustelulle työmarkkinoiden erityisalueilla, joiden asiantuntijat voivat tavata ja keskustella perusteellisesti alalla esiintyvistä esteistä.

Toivomme konferenssia, johon osallistuisi työmarkkinoiden kolme osapuolta. Jäsenehdotuksen tavoitteena on myös ottaa käsittelyyn jokin työmarkkinoilla ajankohtainen aihe. Uskomme, että ongelmallisille osaluille on mahdollista saada aikaan rakentavia ratkaisuja. Tavoitteena on parantaa mahdollisuuksia, että kaikki osallistujat saavat konferenssista jotakin irti.

Edellä esitetyn perusteella Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se järjestää työmarkkina-alalla kolmikantakeskustelumalliin perustuvia vuotuisia konferensseja, joissa keskustellaan rakentavista ratkaisuista ajankohtaisiin ja rakenteellisiin esteisiin.

Piitimessä 7. elokuuta 2014

Anders Karlsson (S)
Ann-Kristine Johansson (S)
Annette Lind (S)
Billy Gustafsson (S)
Christer Adelsbo (S)
Christian Beijar (ÅSD)
Eeva-Johanna Eloranta (sd.)
Gunvor Eldegar (A)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Jorodd Asphjell (A)
Karen J. Klint (S)
Karin Gaardsted (S)

Karin Åström (S)
Knut Storberget (A)
Maria Stenberg (S)
Marit Nybakk (A)
Per Berthelsen (S)
Per Rune Henriksen (A)
Peter Johnsson (S)
Ruth Mari Grung (A)
Sjurður Skaale (Jvfl.)
Sonja Mandt (A)
Suna Kymäläinen (sd.)
Tuula Peltonen (sd.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00192-6

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00192-6

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00192-6

Pohjoismaiden neuvosto

A 1623/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00192-6